

Vanhusneuvoston kokous 8/2019

Aika: 06.11.2019 klo 12.30-15.37

Paikka: Valtuustotalo, Kokoomuksen ryhmähuone

Läsnä:

Puheenjohtaja

Olli Männikkö

Jäsenet

Marja-Liisa Lahtinen

~~Gustav Båsk~~

Veronica Biaudet

Kerttu Perttilä

Kalevi Kivistö

Matti Passinen

Katri Rannisto

Hannu Viitanen

Anu Helle

Lasse Hoffman

Riitta Lahikainen

Pentti Walkama

Asiantuntijajäsenet

Susanna Tommila

Matti Lyytikäinen

~~Kari Sirviö~~ (ilmoitti esteestä)

Sirkku Wallin

Kh:n edustaja

Maria Guzenina poistui klo 14.50 asian 9 aikana

Sihteeri

Maria Rysti

Muut:

Mari Pyy asia 8

Paula Åkerlund asia 8

1. Kokouksen avaus

Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 12.37

2. Kokouksen osanottajat, laillisuus ja päätösvaltaisuus

Todettiin osallistajat sekä kokous lailliseksi ja päätösvaltaiseksi.

3. Työjärjestyksen hyväksyminen

Hyväksyttiin työjärjestys lisäyksellä kohtaan 13.

4. Pöytäkirjantarkastajan valinta

Valittiin pöytäkirjantarkastajaksi Kerttu Perttilä puheenjohtajan lisäksi.

5. Palaute PKS -vanhusneuvostojen kokouksesta 22.10.2019

Todettiin yhteiskokouksen muistio (lähetetty vanhusneuvoston jäsenille 29.10.2019) ja osallistujien palaute. Vuoden 2020 tapaaminen järjestetään Espoossa. Kokouksesta oli jäänyt hyviä mielikuvia ja kuultiin hyvistä käytännöistä, kuten Helsingin vanhusneuvoston ja lautakuntien yhteistapaaminen, Kauniaisissa tehty aloite yli 70 - vuotiaiden terveystarkastuksista ja Vantaan Vuoden vantaalainen vanhusteko - palkitseminen.

Päätös: merkittiin tiedoksi muistio ja palaute.

6. Uudenmaan vanhusneuvostojen tapaaminen 13.11.2019

Tilaisuuteen on lähetty kutsut 26 kuntaan. Todettiin tarkentunut ohjelma. Sovittiin, että pyydetään viestinnän edustaja tilaisuuteen ja, että hän kutsuu median edustajia tilaisuuteen. Ilmoitetaan myös ministeriöön, että mahdollisesti median edustajia on läsnä.

Päätös: merkittiin tiedoksi tilaisuus ja valmistelut.

7. Espoo WHO age friendly cities -verkoston jäseneksi

Espoo –tarinan puolivälitarkasteluun liittyen tulee arvioida Espoon liittymistä osaksi Global Age-friendly Cities –verkostoa. Ikääntyneiden hyvinvointityön ohjausryhmä on käsitellyt asiaa ja toivoo, että vanhusneuvosto antaa lausunnon liittymisestä verkostoon. Verkostossa on mukana kuntia ympäri maailman. Pohjoismaat ovat verkostossa aktiivisesti mukana. Suomesta verkostossa ovat Tampereen ja Turku. Kummankin kaupungin kaupunginjohtajan/pormestarin allekirjoittaman ”sitoumuskirje” (commitment letter) on tallennettu verkoston sivuille. Verkostoon liittyminen on maksutonta. Verkoston kuntien edellytetään tuottavan vuosittain kuvaus hyvästä käytänteestä ikääntyneisiin liittyen.

Käsittelystä: olisi myönteinen asia, jos Espoo liittyisi verkostoon. Samalla tulisi

arvioitua Espoon ikäystävällisyyttä. WHO:n verkostoon kuuluminen nostaa kaupungin näkyvyyttä ja saattaa ravistellakin kaupunkia. Pohjoismaisten eläkeläisjärjestöjen kokouksessa tänä syksynä verkosto oli noussut puheeksi. Tietävästi Kerava ja Vaasa valmistelevat verkostoon liittymistä. Verkostoon liittymistä anoessaan kaupungin tulee laatia selonteko, mitä ikäystävällisiä asioita on tehty tai suunnitteilla.

Päätös: vanhusneuvosto kannattaa ja kiirehtii verkostoon liittymistä ja laatii lausunnon kaupunginhallitukselle. Lausunnotuonnoksen vanhusneuvostolle kommentteja varten laativat Olli Männikkö, Matti Lyytikäinen ja Maria Rysti. Hyväksytyt ehdotukset liitetään pöytäkirjan liitteeksi.

8. Vanhusten palvelujen henkilöstötilanne (henkilöstöpula) ja toimenpiteet

Henkilöstösuunnittelija Mari Pyy ja johtava rekrytointiasiantuntija Paula Åkerlund esittelivät asiaa. Kuntatyön seminaarissa konsultti Timo Oja oli todennut, että kaikkialla Suomessa on osaavan työvoiman tarve. Hänen puheenvuoronsa yhteenveto oli, että Suomessa tarvitaan lisää lapsia ja lisää työikäisiä sekä työ- että koulutusperäisen työvoiman maahanmuuttoa.

Tilastojen mukaan vanhusten palvelujen henkilöstömäärä on kasvanut jonkin verran vuodesta toiseen. Neljässä vuodessa henkilöstömäärä on kasvanut 84 työntekijällä. Syyskuussa 2019 vanhusten palveluissa oli yhteensä 1177 työntekijää. Määräaikaista työntekijöitä on saatu mm. kesälomasijaisuuksiin. Lokakuussa 2019 oli 66 avointa vakanssia. Kotihoidossa on eniten avoimia vakansseja. Espoossa on käynnistetty ”Töihin Espooseen” -projekti, jossa tehdään tehostettuja toimenpiteitä, jotta saadaan sosiaali- ja terveystoimeen päteviä ja osaavia työntekijöitä. Projektissa ovat painopisteinä viestintä, oppilaitosyhteistyö, osaaminen ja rekrytointi.

Rekrytointiyksikkö tekee proaktiivista hakijakontaktointia monien kanavien kautta varsinkin sosiaali- ja terveystoimen tarpeisiin. Käytössä on myös sähköinen työkalu rekrytointityöhön. Jos jollekin palvelualueelle avoimeen tehtävään on ollut paljon hyviä hakijoita, ollaan kontaktissa niihin hakijoihin, jotka eivät tulleet valituiksi.

Oppilaitosyhteistyönä on mm. tarjottu aamiainen Metropolian opiskelijoille ja kerrottu Espoon työpaikoista. Yhteydessä ollaan vain niihin henkilöihin, jotka ovat antaneet luvan yhteydenottoon. Omniasta on saatu lähes 90 kontaktoitavaa henkilöä.

Espoo markkinoi työsuhde-etuja, joita ovat mm. työsuhdeasuntoja, maksuton uimahallin käyttö, liikuntaryhmät, työsuhdematkalippu, liikunta- ja kulttuuripassi ja Furuholmin vapaa-ajan tilat.

Käsittelystä: kysyttiin, miten vakanssit suhtautuvat arvioituun työntekijätarpeeseen.

Vastaus: kaupunki voi järjestää palveluja monella tavalla: tuottamalla itse tai järjestämällä ostopalveluna. Palvelutarpeeseen vastataan järjestämällä palvelu tavalla tai toisella. Kysyttiin, saadaanko päteviä sijaisia. Vastaus: lähtökohtana on palkata vain päteviä sijaisia. Kesäaikaan palkataan tietyn oppimäärän suorittaneita alan opiskelijoita. Seuren kanssa keskustellaan säännöllisesti pätevyysvaatimusten

täyttymisestä. Kysyttiin, kilpaillaanko palkoilla. Vastaus: ei juurikaan, koska PKS:lla palkat ovat samansuuruisia. Henkilökohtaisilla lisillä on mahdollista palkita hyvästä työstä. Vanhusten palveluissa on harjoittelemassa paljon alan opiskelijoita. Harjoittelussa olevilta pyydetään palautetta. Kysyttiin, miten Espoo sijoittuu rekrytoinnissa PKS:lla. Vastaus oli, että Espoo on toisena Helsingin jälkeen. Todettiin, että pitäisi tavoitella PKS:n ykkössijaa. Pitäisi selvittää, miksi työnhakijat valitsevat Helsingin ennemmin kuin Espoon. Todettiin, että maaseudulta ei voi muuttaa helposti PKS:lle, koska asuntoja ei ole tai ne ovat kovin kalliita. Ennen ennakoitiin yhteiskunnassa, mille aloille tarvitaan työntekijöitä. Miksi ei nykyään ole koulutussuunnittelua? Varsinkin kaksikielisistä hakijoista on pula. Jostain syystä Suomesta lähdetään Ruotsiin hoitoalalle töihin. Aktiivisia toimenpiteitä kohdistetaan valmistuviin, mutta miksi he eivät pysy alalla, vaan vaihtavat alaa. Vastaus: työssä pysymistä varmistetaan sillä, että työyhteisö ja työnantaja ovat hyviä ja perehdyttämiseen satsataan. Menettääkö kaupungin työsuhdeasunnon, jos vaihtaa työpaikkaa? Ainakin Puolarmetsän sairaalan työsuhdeasunnot olivat sidottuina nimenomaan Puolarmetsän sairaalan työtehtäviin. Pidettiin tärkeänä, että asunnosta joutuu luopumaan, jos vaihtaa työpaikkaa. Muuten asunnot eivät riitä. Missä työsuhdeasunnot sijaitsevat? Vaaditaanko ajokortti kotihoidon työhön, voisiko kaupunki avustaa? Vastaus: stipendikukkarosta voi ehkä hakea avustusta ajokorttiin. Jos työmatkoihin kuluu paljon aikaa, auttaako kaupunki? Onko kysytty mahdollisilta hakijoilta, miksi he ei eivät harkitse Espoota? Miten ennakoidaan ikääntyvän väestön palvelutarvetta? Ulottuuko rekrytointi ulkomaille? Vastaus: kielitaito on tärkeää. Pitäisi olla ns. sisääntuloammatteja esim. hoiva-avustajien tehtäviä, mihin voisi ulkomailta tullut hakeutua ennen kuin kielitaitoa karttuu riittävästi. Viestinnän ja markkinoinnin osuus korostuu rekrytoinnissa. Rahan valta on tärkeä. Onko kunnissa ja yksityisillä sama palkkaluokka? Onko Espoo kilpailukykyinen? Vastaus: Espoo on kilpailukykyinen. Jos avataan palkkakilpailu, lähtevät muutkin kunnat siihen. Suuria eroja kuntien välillä ei ole. Missä määrin asuntoyksikön kanssa on tehty yhteistyötä, jotta saataisiin työsuhdeasuntoja oikeisiin paikkoihin Espoossa? Tämä voisi olla merkittävä rekrytointivaltti. Vastaus: rekrytoinnissa tehdään yhdessä asuntohakemus ja esimies puoltaa sitä. Valitettavasti ei ole tietoa siitä, voiko työntekijä saada läheltä työpaikkaa asunnon. Vetovoimatekijöitä pitää saada syntymään varsinkin, kun hoitajamitoitus 0.7 kirjataan lakiin. Onko selvitetty, miksi työntekijä irtisanoutuu? Vastaus: lähtöhaastattelusta saadaan tietoja. Onko ympärivuorokautisia päivähoitopaikkoja? Vastaus: on, mutta ei juuri nyt ole tietoa tarpeesta. Huono julkisuuskuva vaikuttaa hakemiseen. Julkista kuvaa pitäisi muuttaa. Mitä vanhusneuvosto voisi tehdä asioiden edistämiseksi? Mitä tarvitaan kaupungilta lisää, jotta rekrytoinnissa onnistutaan? Vastaus: tarvitaan onnistumistarinoita vanhusten palvelujen yksiköistä. Tällaisten leviäminen esim. somessa on vaikuttavaa.

Todettiin, että budjettineuvottelut alkavat 13.11.2019 ja viimeinen neuvottelu käydään 19.11.2019. Laaditaan vanhusneuvoston kannanotto valtuuston neuvottelukunnalle Vanhusneuvosto ottaa kantaa nimenomaan henkilöstöasiaan. Kannanotossa

painotetaan Espoon vetovoimatekijöiden (esimerkiksi työsuhdeasunnot ja vuorotyötä tekevien lasten päivähoito) vahvistamista budjettikauden aikana. Nykyiset toimenpiteet, joilla voidaan turvata henkilöstön riittävyys ja saatavuus eivät ole vanhusneuvoston mielestä riittävät. Tarvitaan konkreettisia toimia. Kannanottoon sisällytetään lisäksi huoli siitä, ovatko vanhusten palvelujen määrärahat riittävät ja, että eläkeläis- ja veteraanijärjestöjen avustusten määrää pitäisi korottaa. Maria Rysti laatii luonnoksen kommenteille. Kannanotto hyväksytään 12.11.2019.

Päätös: merkittiin esitykset ja keskustelu tiedoksi. Vanhusneuvosto lähettää kannanoton kaupunginhallituksen neuvottelutoimikunnalle.

9. Aloitteiden vastaukset

Vanhusneuvosto pyysi perinteisesti keväällä 2019 eläkeläis- ja veteraanijärjestyksiltä aloitteita ja palautteita kaupungin palveluista. Aloitteet ja palautteet on koottu ja käsitelty 15.5.2019 vanhusneuvoston järjestötapaamisessa ja lähetty sen jälkeen toimialoille vastattaviksi.

Päätös: vanhusneuvosto merkitsi aloitteiden vastaukset tiedoksi.

10. Vuoden 2020 toimintasuunnitelma

Vanhusneuvosto kävi lähetekeskustelun vuoden 2020 toimintasuunnitelmasta ja esitti sisältöjä toimintasuunnitelmaan. Joulukuun kokouksessa tarkennetaan ja täydennetään lähetekeskustelun pohjalta muokattua toimintasuunnitelmaa. Suunnitelma elää ja muokkautuu vielä senkin jälkeen. Tarvittaessa toimintasuunnitelmaa täydennetään.

Käsittelystä: Ehdotetaan toimintasuunnitelmaan lisättäväksi digiprojekti, joko niin, että projektin suunnitelma merkitään vanhusneuvoston tiedoksi tai sitten syntyy toimenpiteitä Espoossa. Pyydetään Uudenmaanliitosta projektipäällikkö vanhusneuvoston kokoukseen esittelemään projektia. Tämä olisi hyvä aihe vanhusneuvoston järjestötapaamiseen toukokuussa.

Espoon keskuksen palvelukeskuksessa pilotoidaan henkilökohtaisen toimintakyvyn kehittämisen suunnitelmaa, josta voidaan edetä hyvinvointisuunnitelmaan. Pilottia voisi esitellä vanhusneuvoston kokouksessa. Sote -uudistuksen seuraaminen voisi olla yksi aihe. Ikäänntyneiden yksinäisyys ja sen vähenemistä edistävien toimenpiteiden, kuten etsivän vanhustyön (Seniори-Vamos) ja matalan kynnyksen Porinaporukka -toiminnan esittely olisi tärkeä aihe. Ehdotettiin myös vapaaehtoistoimintaa lisättäväksi toimintasuunnitelmaan. Kokouspaikkoina voisi olla haluttaessa hoivayksiköt tai palvelukeskukset. Ehdotettiin Leppävaaran elä ja asu - seniorikeskusta. Vanhusneuvosto on kokoontunut siellä kerran.

Päätös: vanhusneuvosto merkitsi käydyin keskustelun tiedoksi. Hyväksyttiin toimintasuunnitelma 2020 täydennyksillä.

11. Vanhusneuvostolta pyydettyjä lausunnot sosiaali- ja terveyslautakuntaan

Matti Lyytikäinen esitteli valmistelua ikääntyneiden lyhytaikaisen ympärivuorokautisen hoidon palvelusetelin arvosta. Asia on ollut 28.2.2019 sosiaali- ja terveyslautakunnassa, ja nyt asiaa on valmisteltu asiaa valtuustoaloitteeseen liittyen. Uusi ympärivuorokautisen hoiva-asumisen hankinta käynnistyy 2020 ja se lisää valinnanvapautta. Lyhytaikainen ympärivuorokautinen hoito on käsittää: kriisipaikat, omaishoidon tuen lakisääteisen vapaan ajan hoidon, kotona asumista tulevat hoivajaksot ja säännölliset jaksohoidot. Lautakunnalle esitetään uutena lyhytaikaisen ympärivuorokautisen hoidon palveluseteliä, jotta voidaan lisätä asiakkaiden valinnanvapautta. Palveluseteliä voidaan käyttää niissä yksityisissä yksiköissä, jotka ilmoittautuvat palvelusetelituottajiksi. Palvelusetelin arvoksi esitetään omaishoidon tuen lakisääteisen vapaan ajan hoidossa 147e/ hoitovuorokausi. Jos asiakas valitsee kalliimman vaihtoehdon, hän maksaa erotuksen itse. Yksi hoitovuorokausi vastaa yhtä lakisääteistä vapaata. Muiden lyhytaikaisen ympärivuorokautisen hoidon palvelusetelien arvot ovat 137e/hoitovuorokausi.

Päätös: merkittiin esitys ja käyty keskustelu tiedoksi. Vanhusneuvosto toteaa lausuntonaan, että se yhtyy esitykseen. Tämä pöytäkirjan kirjaus on samalla vanhusneuvoston lausunto.

12. Toimialojen ja konserniesikunnan ajankohtaiset asiat ikääntyneen väestön näkökulmasta

12.1 Sivistystoimi/ Susanna Tommila

Vanhusneuvoston aloitteet: kulttuurin osalta vastauksia puuttuu vielä. Suullinen vastaus toiveeseen saada elokuvia Kalajärvellä: Kalajärven kirjastolla on esitetty elokuvia ja diskojakin voidaan järjestää. Palvelutaloissa on järjestetty diskoja. Edellisessä kokouksesta nousi pyyntö, että sivistystoimessa keskusteltaisiin valmisteltavista asioista, joihin vanhusneuvosto voisi antaa mielipiteitään. Sivistystoimen johtoryhmässä on keskusteltu asiasta: kouluissa/päiväkodeissa on toimiva koulumummo-/vaarisysteemi, mutta onko jotain muuta vapaaehtoistoimintaa, johon seniorit olisivat kiinnostuneita? Onko digiosaamisen tarpeita ja jos on, niin miten voisi siihen vastata. Sivistystoimi on mielellään mukana edistämässä digiosaamista. Liikunnalla ja kulttuurilla tapahtuu paljon kaiken aikaa, on räätälöityjä ilmaistapahtumia, joita ei kannata erikseen nostaa jokaisessa vanhusneuvoston kokouksessa. Sivistystoimen lautakuntien päätökset käsittelevät aika harvoin vain ikääntyviä, yleensä asiat koskevat kaikenikäisiä tai kouluikäisiä. Sivistystoimessa on asiantuntijalautakuntia, jotka käsittelevät melko kapeita asioita. Sivistystoimen edustaja ehdotti, että hän voisi valmistella johonkin

vanhusneuvoston kokoukseen asiakkaita osallistavia palveluja (varsinkin kulttuuri ja liikunta).

Käsittelystä: Sosiaali- ja terveystoimessa on yritetty muuttaa valmisteluprosessia siten, että huomioidaan vanhusneuvosto. Olisi toive, että saadaan ennakoivasti tietää ja ottaa kantaa valmistelussa oleviin asioihin.

Päätös: merkittiin esitys tiedoksi. Pyydettiin, että sivistystoimessa mietittäisiin valmisteltavien asioiden kohdalla, onko asia hyvin merkittävä myös vanhuksille. Tällaisten asioiden valmistelussa vanhusneuvosto voisi olla mukana. On tärkeää päästä mukaan asioiden kehittämiseen.

12.2 Tekninen ja ympäristötoimi/ Sirkku Wallin

Teknisen toimen edustaja on tyytyväinen tekniseltä toimelta saatuihin aloitteiden vastauksiin.

Käynnissä olevien kaupunkikeskusten kehittämisestä: Espoonlahdessa tulevan uuden kauppakeskuksen osiot ovat saaneet rakennuslupia tai niitä on tulossa käsittelyyn. Ankkurin hoivakiinteistön viereen on tulossa iso asumisrakentamisen hanke. Tapiola ja kulkemisreitit siellä ovat muuttuneet. Tapiolan keskuksen pohjoisosan kehittäminen alkaa. Keilaniemen puistokannen alueen rakentaminen on käynnistymässä. Viherlaakson terveysaseman rakennuksen tilanteesta kysyttiin. Vastaus: ei ole vielä tarkempia tietoja. Jos on tulossa isoja muutoksia, niistä pyydetään lausuntoa vanhusneuvostolta. Kysyttiin, onko Tapiolan uimahallista uutta? Vastaus: ei ole uutta kerrottavaa.

Päätös: merkittiin tiedoksi esitys.

12.3 Sosiaali- ja terveystoimi/ Matti Lyytikäinen

Svenska Yle on julkaissut uutisen, jossa esitetään Espoon sairaalassa työskennelleen lähihoitajan haastattelu. Haastattelussa työntekijä esittää useita moitteita Espoon sairaalan toiminnasta. Espoon sairaalan ja vanhusten palvelujen johto ja henkilöstön edustajat eivät tunnista kyseisiä ilmiöitä. Sairaalan potilas- ja henkilöstötyytyväisyys ovat kehittyneet kyselyjen tulosten perusteella. Lisäksi sairaalan Kunta10 -tulokset ovat hyvällä tasolla.

Päätös: merkittiin tiedoksi esitys.

13. Muut asiat:

13.1 Vanhusneuvostolle on tullut kolme aloitetta. Yksi aloite koski WHO:n ikäystävällisten kuntien verkostoa, ja tuli osaltaan käsitellyksi kohdassa 7. Muita aloitteita ei ehditty käsitellä.

13.2 Sihteeri kysyi, sopiiko vanhusneuvoston jäsenille, että vanhusneuvoston sisäisissä sähköposteissa on näkyvissä koko jakelulista. Kaikille sopi tämä

järjestely.

Syksyn 2019 ja kevään 2020 vanhusneuvoston kokoukset:

Keskiviikkoisin klo 12.30-15.30 (tilat on varattu klo 16 asti):

11.12.2019 (Valtuustotalo, Kokoomuksen ryhmähuone)

8.1.2020

12.2.2020

11.3.2020

22.4.2020

13.5.2020 lyhyt kokous ja järjestötapaaminen

14 Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päättää kokouksen. klo 16.37

Olli Männikkö
puheenjohtaja

Maria Rysti
sihteeri

pöytäkirjan tarkastaja
Kerttu Perttilä